

نورۇل يوردى

نورۇل اوجاقلارنىڭ ناسر افشارى ئابلىم جەمىيەت

جلد : 2 — 22

تەشرىپىن اول 1928
اۋن یدىنجى سەنە

صافی : 10 — 204

علمی مدقاند **اسکی آنادولو و سور و یلیام میشل راضه‌ی** محرری محمدالد مصبی

شیورم . زمان زمان پیدا اولان برایشیک آلتنده
برآز کورور کی، فرقی ایدر کی اولبورم، تکرار
قارا کلفله دالیورم و آرامده دوام ایدیورم..»

بواسیل عالم کله لرینی تکرار ایدیورم: « زمان
زمان پیدا اولان خفیف ایشیک بکا کوستردیکی
حقیقت اودرکه، اسکی آنادولوده اولار رومالیر،
رومالیردن اول غره قو ایونیئر واونلردن اول
هیتیلر، و هیتیلردن داما اول ایسه قدیم تورکجه
فونوشان جدلرکز تورکر واردر . آنادولونک بوغا
دغلرینک انتشار ساحه‌سی کی بعض مهم منطقه لرینه
هیتیلر کیرمه‌ملردر . فقط و ارالده‌ده اسکی تورکرک
ایزلرینه تصادف اولونور . »

سور و یلیام راضه‌ی، بوسوزلری سویلرکن
درت سنه اول تورک یوردنده نصر ایتدیکمز بر
مکتوبی عقیله کلدی.

یالواج حواله‌سند یاپدیق حفریاتی و بونک
نتیجه لرینی حکایه ایدن مکتوبنده و یلیام راضه‌ی
اوحوالیده اکاسکی خلق طبقه‌سک تورکر اولدیق
افاده ایدیوردی .

موزه مدیرینک ظریف تورک ایشله‌لری، تورک
مینیاتورلری واسکی تورک کلملری و اشیایله سوسله‌دیکی
مسافر اوطه‌سند بومبارک و اختیار عالمک دوغروردن
دوغرویه علم دولایسله تورک ملتله ایفا ایتدیکی
امثالسر خدمتی دوشوندم .

آنادولو اوزرنده تاریخی حقلر ادعا ایدنلره
قارشی و یلیام راضه‌یک آلزه و بریدیکی مدافعه‌سلاحی
ناصل طرفزدن اوده‌نمسی محال اولان بر قیمت
واهیته‌در .

زمان زمان بلیره‌ن آیدینقلرده عالمک نه کوردیکی
بزه افاده‌سندن سوکرا، علیشار حفریاتی یایان کنج
آلمان عالمی (فون‌ده‌راوستن) ک بوزینه باقرق اوتک
نه دوشوندیکی اوکره‌نک ایستدم . (فون‌ده‌راوستن)
علیشار حفریاتنده طبقه طبقه اسکی مدیتیلره دوغرو
ایتمکده‌در . او، یکی تورک دورلرندن باشلایه رومالیره
و هیتیلره قدر ایندی . کله‌جک سنه یازین بر طبقه

عرقیات موزه‌سک اوفاق بر اوطه‌سند اسکی
آنادولو تدقیقاتیه معروف اولان سور و یلیام راضه‌ی
ایله قارشی قارشییه اوطوردق . یاغزده علیشار
حفریاتی یایان فون‌ده‌راوستن، سورمارتن، موزه‌نک
متخصصی پروفسور مه‌ساروش و مدیری حامد زیبر
بکر واردی .

ایچ آسیا طوپراقلردن باشلایه رقی، استانبول
دارالفنوننده، تورک یوردنده و نهایت عرقیات موزه‌سک
باشنده اوزون بسنه‌لردن بری تورکک تدقیقاتیه
عمری حصر ایتمش اولان عزیز محم پروفسور
مه‌ساروش بکک بر ساعتدن بری مسافریم .

عالمک، محبت و صداقله برلشن او یانیق، کوزل
دقتی، قیصه بر زمان ظرفنده آنقره‌ضده، بزم ایچین
قیمتی مستثنا اولان یکی بر موزه وجوده کتیرییور .
قلبم، کوردیکم نادیده اشیانک تأثیری آلتنده،
قووشمایه باشلامدن اول اختیار عالمی دقتله سیرایتدم .
سور و یلیام راضه‌ی قرق سکز سنه‌دن بری آنادولو
طوپراقلرینی قاریشدرییور .

قرق سکز سنه بیقمادن، بر چوق استراحت
واسطه‌لرندن محروم اولان بر برده عمری اولمش
مدیتلرک تدقیقته حصر ایده‌بیلیمک ایچین ، انسانک
نه قوی ونه اصیل بروحی اولق لازمکله .

وطن طوپراقلری ایچنده عصرلردر اوبویان
خزینهلری میدانه چیقارمق، عالمک قارا کلق قالمش
بعض گوشه لرینی آیدینلاقمق و بالخاصه بوکونکی
وارلهمزله اک صبق علاقه‌سی اولان بر طاقم تاریخ،
مدنیت و منشأ مسئله لرینی حل ایتک ایچین کندی
عالملرک بو یوله نه وقت کیره‌بیله‌جکلرینی بر آن
دوشوندم .

محبا دارالفنونمک عتیقیات شعبه‌لری استحقاق
ایتدیکی علاقه و محبتی کنجلرمن نزدنده نه وقت
بولمایه باشلایه‌جقدر .

سور و یلیام راضه‌ی بیک سکزیوز سکسانده
ایلک دفعه آنادولویه آتاق باصیور . کندیسک علوی
و مهیج برجه ایله افاده ایتدیکی اوزره: « قارا کلفلرک
ایچنده برچوجوق کی اطرافنی بوقلایه بوقلایه دولار .

داها اینهرك سور ویلیام راضه يك بزه بحث ایتدیکی دها قدیم دور ابله حال تماسه کلهجک .

کنجلیکنک اک جانلی سنه لرینی علم عشقنه تخصیص ایتش اولان (فونده راوستن) ، کوزلرمک سؤالی درحال آکلیه رق : « بوسؤالکزه آنجق کلهجک سنه جواب ویره بیلیم . » دیدی .

بن سور ویلیام راضه یه صوردم :
— اسکی آنادولوده ، بالخاصه ایچ قسملرده یونانیلر مهم برکتله تشکیل ایدری ؟
— خاییر . دیدی .

فی الواقع قونیه ، غره قواییون برقرمان طرفندن تأسیس اولونمشدر . فقط ایچ آنادولوده غره قواییونیه نلره پک آز تصادف اولونور . اونلر آنجق ساحلرده در .

تکرار صوردم :
— آنادولوده روملق برعرقیدر؟ بردیغیدر؟
صراحت و قطعیتله جواب ویردی :

— آنادولو روملنی دین اوزرینه مؤسس برملیتدر . دوغروندن دوغرویه رملت دکلدن . غره قور وحدتی آنجق اورتودوقس کایسانی سایه سنده تأسیس ایتدیلر . آنادولوده ملت و ملیت معناسنه روملق بوقدی . بن کندیلرینه اسکی بیژانس مؤرخلرندن ، بحث ایدرک بیژانس ایمپراطورلرینک دعوتیه ، سلجوقیلردن اول آنادولویه وروم ایلییه تورکرک نصل کلوب برله دیکنی آکلاندم . حتی کچی اوردنده ایلمک زمانلرده اوطوردیغ اوک (بوز بوروک) نانی طاشیان بر اورتودوقس عاتله یه عائد اولدیغنی سویلدم .

اوزون سنه لردن بری آرقاداشلرم و بن آنادولو روملنک اصلاً تورک اولان فقط آنادولویه اسلامیتدن اول کلدکاری ایچین اورتودوقسانی قبول ایدن اک اسکی تورک عاتله لرندن متشکل اولدیغنی ادعا ایتدیکنم ایچین سور ویلیام راضه یه نقطه نظری بنی بر طرفدن ممنون ایتدی . برطرفندن ده یوزبیکلرجه تورکی اسکی دینی غفلتمزله باشقه لرینک پروپاگاندا سنه ترک

ایتمش اولدیغیمزی دوشونه رک متأثر اولدم .
تورکرک آنادولوده قدیمی حقنده بن بیژانس منبع لرندن بحث ایتدکدن سوکرا سور ویلیام راضه ی بنی تأیید ایتدی و دیدی که :

(هزه کیوس) اسمنده بر غره ق آنادولویه عائد اولوبده اصلی غره ق اولمایان اسم خاصلرک بر لغتی وجوده کنیرمشدر . بوغنده اسکی آنادولوده (اووا) کله سنه تصادف اولوندیغنی و بونک غره ق اولمدیغنی ذکر اولونیور . عینی له کسقیومده (بایندیبر) کله سی کورینور . بیلیرسکیز کوچوک مندرس اسکی (قایسترنه ری) و بک شهر کولی حوارینده بایندیبرکله لری موجوددر . بوکله ده تورکجه در .

بشمز برآز اوزادیغنی ایچین سور ویلیام راضه یه ک ، موزه ک آلتنده یالواچدن کنیربلش مرمر کتابه پارچه لرینی بربرینه ربط ایتکله مشغول اولان قیزینه یاردم ایتک آرزوایده جکشی دوشونه رک محترم عالمه سؤالرمک کندیسینی یورمش اولماسندن اندیشه ایتدیکنی سوبله دم .

قیصه جه : « علاقه دار آدامله قونوشمق ذوقدر ، یورماز . » دیدی و برآن دوشوند کدنصکرا ، کندی کندینه ذهننده دوام ایدن بر دوشونجه سلسله سنی تعقیب ایدرک : « بوندن الی سنه اول ازمیردن چینه قدر یالکیز تورکجه سوبله یهرک کیتک ممکنندی . » دیدی .

شمدی « تورکار آرالیدی » دیدم .
— تورک وروس مجادله سی « تورکاری چوق قبردی » دیدی . بن ده کندیسنه : اوچ دفعه تورکستان چینی سفرلرینی یامش اولان ، فولکهرقوننده موزه نوم عالمندن مستشرق پروفسور فون لوقووک برجه لسنی تکرار ایتدم :

— بن بوسنه هر سکدن چینک پایتختی یکینه قدر یالکیز تورکجه سوبله یهرک کیتدم .

محمد اله صبی

